

Bilten 7

Pozorište na Terazijama, Beograd

❁ *Svečana dodela nagrada* ❁

„DOBRA STARA VREMENA”

Kabare Radeta Marjanovića

Adaptacija tekstova, izbor muzike i režija: Rade Marjanović

Kostimograf: Snežana Šimić

Balet: Milica Pavlović
Elena Vesković
Katarina Čanković
Tamara Martinović

Prateći vokali: Tatjana Popović
Marko Bogdanović

Orkestar: Srđan Bubalo
Borivoje Spasojević
Vlado Radojević
Aleksandar Andrejević

Nedelja, 20. april u 20.00 sati
(Predstava u čast nagrađenih)

❁ Odluke žirija 58. festivala profesionalnih pozorišta Vojvodine ❁

Žiri 58. festivala profesionalnih pozorišta Vojvodine, u čijem su u sastavu bili: predsednik Zoran Stamatović (direktor Narodnog pozorišta u Užicu, predsednik Zajednice profesionalnih pozorišta Srbije i direktor Jugoslovenskog pozorišnog festivala), Dragan Ostojić (glumac) i Marta Santo (novinar), doneli su jednoglasne odluke da se nagrade ovogodišnjeg Festivala, koji se od 14. do 20. aprila 2008. godine održao u Zrenjaninu, dodele:

❁ Nagrada za najbolju dramsku predstavu u celini dodeljuje se

ostvarenju „**Ja ili neko drugi**” koju je po tekstu Maje Pelević režirao Kokan Mladenović/Srpsko narodno pozorište, Novi Sad

❁ Specijalna nagrada dodeljuje se predstavi

„**Roki horor šou**” Novosadskog pozorišta/Újvidéki Színház, Novi Sad, za dugogodišnje negovanje muzičkog pozorišta i posebno iskazan kvalitet u ovogodišnjoj predstavi

„Ja ili neko drugi”

„Roki horor šou”

❁ Nagradu za najbolju predstavu za decu u celini dele ravnopravno predstave:

„**Čovečuljak**“ u režiji Rite Kiš Bartal/Gyermekszínház/Dečje pozorište, Subotica i „**Dina i oblak**“ u režiji Emilije Mrdaković/Pozorište mladih, Novi Sad.

„Čovečuljak“

„Dina i oblak“

❁ Nagrada za najbolju režiju dodeljuje se

Kokanu Mladenoviću za predstavu „Ja ili neko drugi“/Srpsko narodno pozorište, Novi Sad

❁ Nagrade za najbolja glumačka ostvarenja, kao i uvek, čine četiri ravnopravne glumačke nagrade i one se dodeljuju:

- **Borisu Isakoviću**, za najbolju glavnu mušku ulogu u predstavi „Ja ili neko drugi“/Srpsko narodno pozorište, Novi Sad
- **Mariji Medenica**, za najbolju glavnu žensku ulogu u predstavi „Ja ili neko drugi“/Srpsko narodno pozorište, Novi Sad

- **Jasni Đuričić** za najbolju epizodnu žensku ulogu u predstavi „Ja ili neko drugi“/Srpsko narodno pozorište, Novi Sad
- **Branislavu Jerkoviću**, za najbolju epizodnu mušku ulogu u predstavi „Via Balkan“/“Nigde drugde“/ Narodno pozorište Sombor

Boris Isaković

Marija Medenica

Jasna Đuričić

Branislav Jerković

✿ **Nagrada za najbolju scenografiju dodeljuje se**

Miodragu Tabačkom za predstavu „Heroj nacije“/Narodno pozorište “Toša Jovanović”, Zrenjanin

✿ **Nagrada za najbolji kostim dodeljuje se**

Kati Horvat, za predstavu „*Roki horor šou*“ Ričarda O’ Brajana/Novosadsko pozorište/Újvi déki Színház, Novi Sad

✿ **Nagrada «Tihomir Mačković», dodeljuje se**

Jovanu Caranu, za kreaciju lutaka u predstavi “Trči ,trči trčuljak”/ Narodno pozorište „Toša Jovanović”, Zrenjanin

✿ **Nagrada za najbolju muziku dodeljuje se**

Arpadu Bakošu, za muziku u predstavi “Čovečuljak”/Gyermekszínház/Dečje pozorište, Subotica

✿ **Nagrada mladom glumcu, koju dodeljuje Savez dramskih umetnika Vojvodine, dodeljuje se**

Marti Bereš za ulogu u predstavi „Urbi et Orbi“/ Pozorište „Deže Kostolanji“/Kosztolányi Dezső, Subotica.

Marta Bereš

Kokan Mladenović

Miodrag Tabački

Jovan Caran

Reč žirija: Zoran Stamatović, predsednik

Atraktivno jezgro pozorišne scene

Nakon što je saopštio nagrade 58. festivala profesionalnih pozorišta Vojvodine, predsednik ovogodišnjeg žirija Zoran Stamatović za Bilten je rekao:

„Ako je presek koji je napravio selektor reprezentativan - a nemamo nijedan razlog da sumnjamo u to - onda on govori o živom, atraktivnom i zdravom jezgru pozorišne scene u Vojvodini. Naše odluke govore o tome da smo od vrhunskog kvaliteta odabrali ono što se najviše

izdvaja. Ni za jednu od ovih predstava ne možemo reći da je u nekom aspektu podbacila. Daću sebi za pravo da kažem da sam revnostaan gledalac i ocenjivač predstava. Nijednu dilemu nismo imali. Sve odluke o nagradama bile su jednoglasne. Mi smo isključivo ocenjivali ono što smo videli za ovih sedam dana u Zrenjaninu, ne ulazeći u predistoriju nastanka bilo koje od ovih predstava, niti u činjenicu da li ona živi duže ili kraće. Da li neke predstave predstavljaju veće ili manje

tragalaštvo, da li je to u smislu koncepcije potrebnije Festivalu ili nije, ta pitanja jednostavno nisu bila u nadležnosti žirija.

Saša Bjelogrić

Intervju: glumac Ljubiša Ristović, pokojni Janko Savski u „Sabirnom centru“

Diskretni šarm mentalitetskog teatra

U poznatoj crnohumornoj komediji Dušana Kovačevića, Ljubiša Ristović tumači Janka Savskog u svetu pokojnika. Reč je o jednoj od glavnih uloga u predstavi Drame na srpskom jeziku NP Subotica, koju je režirao Andraš Urban.

„Sabirni centar“ igrali ste i na Danima komedije u Jagodini. Možete li da uporedite nastup pred tamošnjom publikom i ovom u Zrenjaninu?

U Jagodini je bilo manje stručne publike, dok je u Zrenjaninu, čini mi se, bilo bar pedesetak ljudi koji se profesionalno bave pozorištem i koji drugačije pristupaju pozorišnom činu. Da budem jasniji, njih je možda teže zasmejati. Izuzetno mi je drago što sam kod ove publike, bar u onim delovima u kojima ja imam monološke sekvence, osetio da ona krajnje pažljivo prati svaki naš pokret i svaku rečenicu.

Prvi put radite sa Urbanom koji je prvi put režirao na srpskom jeziku za klasično pozorište. Da li ste osetili razliku između tradicija mađarskog i srpskog glumišta, tim pre što Urban dolazi iz alternativnog teatra...

Subotica, i sve druge multikulturne sredine u našoj državi, na izvestan način su u prednosti, prednosti u domenu doživljaja. Ne doživljavamo stvari na isti način. Sumnjam da bi bilo koji reditelj u Srbiji na ovakav način interpretirao Kovačevićev tekst. Naši reditelji kao da ne mogu da se izbore sa našim mentalitetskim komadima, sa Nušićem na primer. Možda je rešenje da Slovaci i Mađari u većoj meri dobiju priliku da režiraju Nušića, Steriju, Kovačevića... Ne želim to da generalizujem, ali oni se drugačije postavljaju i snalaze na drugačiji način. Samim tim što je

na ovoj sceni prostor ogoljen, što je scenografija umnogome određena specifičnom igrom svetla, glumac je podstaknut da igra na moderan, drugačiji način, čak i bez rediteljskih uputstava.

Rekli ste da upravo „ogoljenost“ scenografije ovoj predstavi daje kvalitet univerzalnosti...

To mentalitetsko u tekstu postoji samo po sebi, ne treba ga još potcrtavati. Česta greška glumaca i reditelja je što se po tom mentalitetskom – kako mi kažemo u glumačkom žargonu - dodatno „gazi“. Za ovu predstavu je specifično što se po tom mentalitetskom ne gazi, već kao da smo krenuli u drugom pravcu, a ono što je izbilo iz Kovačevićevog teksta, izbilo je samo po sebi. Taj prazan prostor u nekom svetu u kojem ljudi pričaju, svađaju se i udaraju, odjednom dobija mnogo veći besmisao. Ovo je tradicija apсурdne drame u tradicionalnom mentalitetskom tekstu. Moglo bi se reći – joneskovski pristup. To se kod nas do sada nije radilo na taj način.

Rođeni ste Beogradanin, Akademiju ste završili u Novom Sadu. Igrate u Subotici... Kako vam izgleda ovdašnja pozorišna scena?

Mnoge kolege i dalje traže posao u velikim gradovima. To je stvar izbora. Neki od nas su se ohrabрили na teži korak - da u nekim pozorištima koja su funkcionisala manje ili više kvalitetno, pokušaju da stvore nešto što će imati vrednost. Ja sam došao iz Beograda u Suboticu, nije mi bilo lako. To me kopka i preispitivanje postoji i danas – da li sam postupio kako treba. Koliko god da ima radosti, toliko ima i obeshrabrenja u svemu ovome. Mi smo na neki način početnici - generacijama školovanih mladih glumaca koji će doći posle nas, biće mnogo lakše. Vidim svetliju budućnost za pozorišta van velikih sredina ako se nastavi trend dolaska mladih ljudi sa akademija u ansamble. A to se sada dešava svuda - u Subotici, Zrenjaninu, Somboru koji je prvi i počeo s tim i predstavljao neku vrstu uzora“.

Saša Bjelogrić

Blic susret: glumac Imre Eleš Mikeš, Petar u “Sabirnom centru”

Pripitomljavanje uloge

Imre Eleš Mikeš je glumac Pozorišta «Deže Kostolanji» iz Subotice. U predstavi «Sabirni centar» Narodnog pozorišta Subotica, Drame na srpskom jeziku, prvi put igra na srpskom:

„Ako sam uspeo, to je zahvaljujući pomoći kolega. Imao sam nekih jezičkih barijera na početku. Prvi put radim i u ovako velikom ansamblu ali način radioničarskog rada reditelja Andraša Urbana dobro poznajem, i tu za mene nije bilo iznenađenja“.

Ovog mladog glumca smo gledali i u predstavi njegovog matičnog pozorišta „Urbi et orbi“, koja je drugačiji, alternativni pozorišni čin.

„U predstavi „Urbi et orbi” sami smo iz sebe kreirali tekst i likove, dok ovde imam napisanu ulogu, koju, međutim, moram da „pripitomim“. Ali glumačka koncentracija je ista. Dosta smo istraživali za lik Petra koga tumačim. Petar se javlja u oba sveta, i među živima, i među mrtvima, gde stiže kao samoubica. Raspitujući se

na psihijatriji, saznali smo da, kad se muškarac odluči na samoubistvo, onda to obično uradi tako da ne bude sprečen da sprovede svoju odluku, i pri tome najčešće vodi računa da u izvršenju ne ugrozi druge oko sebe, i da ne ostavi drastične tragove, krv na odelu na primer. To je opravdanje zašto se reditelj odlučio da se Petar na onom svetu, u sabirnom centru,

pojavi bez odeće, potpuno nag. Mislim da je to dobar dramski detalj, koji markira iskrenost, dodaje neku ozbiljnost predstavi i unosi jak akcenat na emociju. A ona je neophodna za razumevanje svakog samoubilačkog akta. Inače, retka je prilika da glumac igra mrtvog čoveka, i to je zapravo korak u nepoznato“.

Ljilja Bailović

Blic susret: Olja Đorđević, direktorka Drame na srpskom jeziku Pozorišta/ Kazališta/Népszínház Subotica

„Draga Jelena Sergejevna“ sredinom maja

Subotičko Narodno pozorište nedavno je premijerno izvelo “Ožalošćenu porodicu” Branislava Nušića u režiji Olivere Đorđević. Tu su predstavu igrali i na 25. Nušićevim danima u Smederevu.

„Nedavno smo počeli probe komada „Draga Jelena Sergejevna“ Ljudmile Razumovske u režiji Miloša Jagodića a za glavnu ulogu zvali smo najbolju glumicu vojvođanskog glumišta Gordanu Đorđević Dimić, dok ostale uloge igraju mladi glumci našeg ansam-

bla. Ova predstava će premijerno biti izvedena 16.maja.

U junu imamo tradicionalnu proslavu na kojoj se, prema glasovima publike, proglašava najbolji glumac i glumica sezone. Takođe, prema glasovima stručnog žirija, biće proglašeni i najbolja glavna muška, ženska i epizodna uloga. Narednu sezonu otvoriće reditelj Robert Raponja, koji će po tekstu Alda Nikolaja režirati komad „Hamlet u pikantnom sosu“.

Ljiljana Stupar

Razgovori o dramskom stvaralaštvu BiH

Novi tekstovi teško stižu do pozorišta

Uz ocenu da je, za stanje u domaćoj drami BiH u poslednjih 10-15 godina, najznačajnija pojava tekstova Almira Imširevića, čije je delo detaljnije predstavio, Marko Kovačević, šef katedre za dramaturgiju Fakulteta scenskih umjetnosti u Sarajevu, naglašava da se poslednjih godina dogodila prekretnica koju čine novi pisci, studenti upravo sa ove katedre. Među njima su: Dragan Komadina («Isus Krist terorist», koji propituje tranzicijsku psihologiju), Naira Lindo («Rieliti košmar»), Ines Tanović («Premijera», koja na metaforičan način govori o ratu, sa upletenom raspravom o Stanislavskom i Brehtu), Aida Pilav («Svijetlost, sreća», poetska uronjenost u astralne i religijske vode)...

„Za pozorišni repertoar karakteristično je da direktori pozorišnih kuća pozivaju svoje prijatelje pisce da sopstvenu prozu adaptiraju za dramsko izvođenje, kao i to da se novinari pojavljuju kao pisci. Iako imamo 13 diplomiranih dramaturga, samo dva - tri imaju stalni angažman u pozorištima u 18 profesionalnih teatarskih kuća. Piše i više od 20 autora koji žive van BiH“, kaže Marko Kovačević koji je rekao i to da se u BiH objavljuje mnogo dramskih tekstova a pomenuo je i neke od autora, među

kojima i Hasana Džafića (bosanski Dušan Kovačević), sada već pokojnog Gojka Bijelca, Zlatka Topčića, najplodnijeg dramskog pisca srednje generacije koji se bavi nacionalnim mitovima i novim populizmom...

Nataša Glišić sa Katedre za dramaturgiju u Banjaluci primetila je da je u Republici Srpskoj dramsko stvaralaštvo na početku, da se novi domaći dramski tekst događa „samo kao incident“.

Navodeći neka imena dramskih pisaca, kao što su Rade Simović («Hamlet u rajskoj dolini») ili Branko Brđanić Bajević, u drami za decu Ranko Pavlović i Luka Kecman, Glišić je rekla da se nade polažu u nekolicinu sadašnjih apsolutenata sa banjalučke Katedre za dramaturgiju:

„Naročito je obećavajuće to što je u upravu Narodnog pozorišta u Banjaluci došla nova, mlada ekipa, otvorena za saradnju, koja želi da postavlja nešto domaće. Proradila je mala scena za drugačiji teatar, okrenuta mladim piscima i rediteljima, a osnovan je i „Teatar fest“, sa konkursom za novi dramski tekst“.

Armin Joha Hadžimusić govorio je o mostarskom teatrološkom časopisu „Tmačart“, jedinstvenom u BiH, o čijoj važnosti – uprkos, prema njegovoj oceni, simptomatičnom manjku razumevanja – svedoči i činjenica da je od 1999. godine na stranicama časopisa objavljeno pedesetak novih dramskih tekstova, dok su na poslednji konkurs ovog časopisa prispela čak 74 dramska teksta.

Ljilja Bailović

Rezime razgovora o savremenom dramskom stvaralaštvu na prostoru bivše Jugoslavije

Raspalom zemlje “profitirao” dramski tekst

“Raspad i dezintegracija nekadašnjeg jugoslovenskog prostora i nastanak novih država istovremeno je doneo i formiranje nacionalnih kulturnih politika a u pojedinim univerzitetskim centrima osnovane su katedre za dramaturgiju. Nekakva opšta ocena je da na ex Yu prostoru ima dobrih savremenih dramskih tekstova i pisaca. Mišljenje stručne javnosti je da se, bez obzira na to što ima ljudi koji imaju talenta i dara, i pišu dobru poeziju, prozu a usput napišu i dobru dramu, ova kvalitativna promena dramskih tekstova desila zato što su - kroz školovanje - ljudi naučili

da pišu. Talenat je talenat i on se dokazuje...

Razgovorima koje smo upriličili za ovaj Festival hteli smo da dobijemo informaciju o savremenim dramskim tekstovima i piscima, onima na koje treba obratiti pažnju i da čujemo nešto o ponekom dramskom tekstu. Mi smo za tu priliku uoči Festivala, onoliko koliko smo mogli, priredili javno čitanje tekstova iz okruženja i čitanje dramskih tekstova iz Srbije. Koliko sam video ovde na Festivalu, bila je zanimljiva i nekakva razmena dramskih tekstova.

Meni je žao što se, kada se nešto ovako organizuje, dese propusti. Naša namjera je bila da na ovom Festivalu budu izdavači, da možemo da dobijemo i vidimo neke knjige. Nameravali smo i da iz svih sredina pozovemo ljude koji se bave savremenim dramskim tekstom, pa i one koji ih objavljuju. Pozorišni svet nekako nabavlje knjige i drame a sada će se ovde razmeniti i mejl adrese, i ja se nadam da će rezultat toga biti veća razmena. Možda se neki tekst iz okruženja pojavi na našim scenama, ili naš tekst negde na drugoj nekoj sceni.” rekao je Dragan Rajačić.

Ljiljana Stupar

Intervju: reditelj Robert Raponja, gost Festivala

Pozorište pulsira i izvan velikih centara

Hrvatski reditelj Robert Raponja učestvovao je u finalnim razgovorima za okruglim stolom pratećeg festivalskog programa, kada su sumirane sličnosti i razlike u aktuelnom dramskom stvaralaštvu u regionu. Budući da dobro poznaje prilike u našem teatru, posebno u Vojvodini gde je dosta režirao, za Bilten je komentarisao upravo ovu temu...

„Hrvatsko kazalište i srpsko pozorište ne zaostaju jedno za drugim. Tematski, po tome što se postavlja na repertoar, jer i tu i tamo stvaralaštvo hoće biti živo i otvoreno, ne oglašuje se na izazove koje mu isporučuje stvarnost. I u Hrvatskoj, i u Srbiji, kazalište je i politički, a naročito društveno angažirano, ali to nije osnovno što ga čini zanimljivim, već što kazalište upućuje poziv na igru – igra je osnova stvaralačkog koncepta u teatru.

Dajete, dakle, dobru ocenu repertoarske politike u pozorišnim kućama...

Da, jer očito da razlog zašto je neka predstava stavljena na reper-

toar - nije hir, ni inercija, ni proizvod slučaja, već se sve više vidi promišljanje kazališnih direkcija i nastojanje da se odgovori na neke potrebe sredine i javnosti. U vojvođanskom teatru, gde prilike bolje poznajem nego u celoj Srbiji, to se uočava u Subotici, Zrenjaninu, Somboru, a najdinamičnije po propitivanju suvremenosti je Srpsko narodno pozorište u Novom Sadu. U Hrvatskoj se, na primjer, najveća kazališna živost može vidjeti u Splitu, Zagrebu, Rijeci...

„Koliko je hrvatski teatar zainteresovan za tekst domaćeg pisca?“

Približavamo se tome da u hrvatskom kazalištu domaći tekst bude zastupljen sa 50 odsto. Naš najplodniji dramski pisac Miro Gavran uspio je otvoriti prostor za nove pisce i hrvatsko ministarstvo kulture počelo je stimulirati domaći dramski tekst. Sad već imamo dosta dramskih pisaca koji se izvode i svuda u svijetu, što je uveliko rezultat radionice u Motovunu. A sve je počelo u kazalištu TNT...

Koliko hrvatsku publiku interesuje dramski tekst iz okruženja?

Još je to sramežljivo: Biljana Srbljanović igrana je u zagrebačkom Kazalištu mladih... Bitni pomaci su se dogodili kad su počela gostovanja, najprije u Istri, gdje je bilo veliko interesovanje publike, uvijek je dupko puno kazalište. To je bila motivacija za šire i čvršće veze. Naša pojedinačna tržišta nisu velika i potrebno je ne samo da razmenjujemo, već i da sukreiramo...

Ljilja Bailović

Reč kritike: Igor Burić, pozorišni kritičar "Dnevnika"

Hrbar iskorak u alternativno

„Složio bih se s ocenom velikog broja relevantnih učesnika da je ovogodišnji Festival bio veoma kvalitetan a drago mi je i da su prateći programi okupili veliki broj aktera razvijajući živ dijalog učesnika dramske scene bivše Jugoslavije. I lutkarski i dramski program zaista su pokazali trenutni maksimum vojvođanskih pozorišta i s obzirom na to da je tu reč i o velikom broju predstava koje su poz(i)vane na Sterijino pozorje nema razloga za stid. Naprotiv! Primetno je da se u izabranim

predstavama radilo na osavremenjivanju, unapređenju, celovitosti pozorišnog izraza, koji u području našeg regiona prirodno da balansira između takozvane ruske (istočne), odnosno nemačke (zapadne) škole. To znači da se trudimo da spojimo jak glumački individualitet s preciznim, pažljivo vođenim mehanizmom-ansablom ostalih autora i aktera predstave. Posebna vrednost festivalske selekcije bili su iskorak u takozvano alternativno, autentično autorsko pozorište koje je donelo upečatljivu predstavu „Urbi et orbi“,

odnosno u muzičku formu koju s minimumom sredstava predano i veoma uspešno neguje Novosadsko pozorište („Roki horror šou“).

Naravno da je u većini izvođenja bila primetna tenzija zbog nove scene, važnosti nastupa, ali sve su to normalne stvari putem kojih svi dodatno sazrevaju. Nadam se da će ova smotra bez suvišnih strasti pomoći svim pozorišnim stvaraocima Vojvodine da sledeće godine publika uživa u još boljem radu i rezultatima.

S. M

Vesti, vesti, vesti
“Big Sisters” u “Zvonu”

Nakon večerašnje dodele nagrada i predstave u čast nagrađenih, “Zelena zvono” organizuje žurku za sve goste Festivala. Svirace sastav “Big Sisters”.

Pokrovitelji Festivala:

Sekretarijat za obrazovanje i kulturu Izvršnog veća AP Vojvodine, Ministarstvo kulture Republike Srbije, Grad Zrenjanin

Prijatelji Festivala:

BB Minaqua AD, Luxol AD, IPOK AD, Dijamant AD, ABS MINEL FEPO AD, Bomex DOO, Autobanat AD, RTV Vojvodina, GOMEX, Agrosava DOO, Agropromet, Arkad 7 Mignet DOO, Akvarius, Optika prima, Optika prima lux.